

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Правни основ за доношење Уредбе о условима и начину спровођења субвенционисане доделе заштитних рамова за употребљавани трактор садржан је у одредбама члана 8. Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, број 110/2021) којим су прописана укупна расположива средства за реализацију субвенционисане набавке заштитног рама у 2022. години, одредбама Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) којим је између осталог прописано да се државна помоћ може доделити кроз субвенције, одредбом члана 17 став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон) којим је између осталог прописано да Влада којој је престао мандат може вршити само текуће послове и не може предлагати Народној скупштини законе и друге опште акте нити доносити прописе, изузев ако је њихово доношење везано за законски рок или то налажу потребе државе и члана 42. став 1. Закона о Влади којим је прописано је да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Одредбама Правилника о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима (у даљем тексту: Правилник о подели) прописно је да трактор врсте Т произведен и регистрован у периоду од 1. јануара 1983. године закључно са 31. децембром 2016. године, најкасније до 1. јануара 2023. године мора поседовати безбедоносну кабину или рам, који су уграђени и изведени у складу са једнообразним техничким условима у сврху заштите возача од повреде у случају да се трактор преврне.

Такође, истим правилником дефинисано је да новопроизведен трактор, који се први пут региструје у Републици Србији након 1. јануара 2017. године као и употребљавани трактор врсте Т чија је маса у неоптерећеном стању већа од 400 kg, који се први пут региструје у Републици Србији након 1. јануара 2017. године, морају поседовати безбедоносну кабину или рам који морају бити уграђени и изведени тако да штите возача од повреде у случају да се трактор преврне.

Предлогом уредбе је прописано да ће субвенционисана додела заштитног рама спроводити три године од дана почетка примене ове уредбе. Након тог периода, сви употребљавани трактори без заштитне структуре неће моћи да учествују у саобраћају на путевима РС. У складу са наведеним, кориговаће се постојећа одредба 90. Правилника о подели којом би се омогућио додатни рок од три године да власници односно корисници трактора уграде заштитне структуре на своја возила.

Пољопривредни трактори направљени су за рад са добром стабилношћу чак и у тешким условима и са значајним нагибима. Међутим, ипак се често дешава превртање трактора које узрокује повреде или смрт возача. Превртање може настати услед неправилне или несмотрене вожње, рада изнад препоручених ограничења или других случајних околности. Због тога превртање представља ризик који се увек мора имати на уму при вожњи пољопривредних трактора.

Са аспекта безбедности саобраћаја од велике важности је да трактор у саобраћају на путевима мора да има уграђену безбедносну кабину или рам у сврху заштите возача од повреде у случају да се трактор преврне. Како је главни циљ свих активности из области безбедности саобраћаја сачувати људске животе, а имајући у виду да уградња заштитне кабине или рама захтева додатна финансијска средства, предложено је да се омогући субвенционисана куповина власницима трактора заштитног рама чији је основни циљ управо заштита возача у случају превртања трактора. Указујемо да би оваква субвенционисана куповина заштитних рамова представљала инвестицију у безбедност саобраћаја а не трошак имајући у виду да превентивно деловање води до спашавања људских живота односно бољих резултата у безбедности саобраћаја.

Статистике показују да се у периоду од 2018. до 2020. године, у Републици Србији догодило 100 саобраћајних незгода са смртним последицама у којима су учествовали трактори и 730 саобраћајних незгода са учешћем трактора у којима је било повређених лица. У овим саобраћајним незгодама погинуло је 103 лица и 1.146 лица је повређено. Лица погинула у саобраћајним незгодама са учешћем трактора чине око 7% свих погинулих лица у саобраћајним незгодама у Републици Србији. Повређена лица у саобраћајним незгодама са учешћем трактора чине око 2% свих повређених лица у саобраћајним незгодама. У просеку, годишње се у Србији региструје око 518 саобраћајних незгода у којима је један од учесника био трактор. Другим речима, у периоду 2018-2020. године на путевима у Републици Србији било је 75 погинула лица у својству возача или путника на трактору што је у просеку 25 погинулих годишње. Када је у питању учешће трактора у саобраћајним незгодама, најчешћа група типова саобраћајних незгода са погинулим лицима су незгоде са једним возилом, док су најчешћи типови незгода у овој групи типова: „Незгода са једним возилом и превртањем“, „Незгода са једним возилом – силазак удесно са коловоза на правцу“ и „Незгода са једним возилом – силазак улево са коловоза на правцу“.

С тим у вези, дошло се до закључка да је потребно омогућити власницима трактора уградњу заштитне кабине или рама, што би значајно могло смањити број саобраћајних незгода са погинулим трактористима, а све у циљу постизања већег нивоа безбедности саобраћаја на путевима свих учесника у саобраћају. Предложена субвенција за доделу заштитног рама који ће се уградити на трактор је једна од мера која доприноси повећењу нивоа безбедности саобраћаја на путевима а самим тим и смањењу ризика од настанка повреда или смрти возача трактора у случају саобраћајне незгоде. Циљ предложене субвенције је да се угради што већи број заштитних структура на употребљаване тракторе и да се након 3 године смањи број погинулих и повређених у саобраћајним незгодама у којима учествује трактор.

Имајући наведено у виду, Агенција за безбедност саобраћаја је образовала Радну групу за подршку у реализацији пројекта Универзалног заштитног рама трактора, који би се уграђивао на употребљаване тракторе који тренутно не поседују безбедносну кабину или рам. На основу спроведеног истраживања, али и на основу стања на терену, процењује се да је у Централној Србији око 50% трактора без заштитне структуре. Узимајући у обзир податак да у Републици Србији тренутно има евидентираних преко 450.000 трактора, да су претходна истраживања рађена пре седам година, као и да су неки стари трактори у међувремену опремљени заштитном структуром а неки и расходовани, процене су да је данас без заштитне структуре преко 100.000 трактора.

Анализа је показала да би Универзални рам потенцијално могао да се уграђује на око 53,5% трактора у Републици Србији, па се умањењем за број трактора који поседује заштитну структуру долази до бројке од преко 60.000 трактора, као потенцијалних корисника.

Пројекат Универзалног заштитног рама трактора сачињен је од стране Машинског факултета у Београду и Пољопривредног факултета у Новом Саду.

Употреба старих трактора који немају заштитну структуру је проблем са којим су се сусреле многе земље. Скоро све земље за решавање овог проблема користиле су комбинацију субвенција и законских одредби за обавезну употребу заштитних структура.

Средства за реализацију субвенционисане набавке заштитног рама у 2022. години обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, број 110/21).

Агенција за безбедност саобраћаја ће послове обраде захтева за субвенционисану доделу заштитног рама обављати у оквиру својих редовних активности, тако да не постоји потреба за ангажовањем додатног броја људи.

Власник или корисник трактора након уградње заштитног рама има додатне трошкове који се односе на проверу техничке исправности возила (5.000 динара).

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Предлога уредбе о условима и начину спровођења субвенционисане доделе заштитних рамова за употребљавани трактор утврђују се услови и начин спровођења субвенционисане доделе заштитних рамова за употребљавани трактор који се у саобраћају користи без заштитне кабине или рама, власницима или корисницима трактора регистрованих у Републици Србији, у циљу унапређења безбедности саобраћаја на путевима.

У члану 2. прописано је ко има право на субвенционисану доделу заштитног рама.

У члану 3. прописано је да ће се субвенционисана додела заштитног рама спроводити три календарске године од дана почетка примене ове уредбе.

У члану 4. прописано је да су укупна расположива средства за реализацију субвенционисане набавке заштитног рама у 2022. години, обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, број 110/21) на Разделу 22 – Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у висини од 125.000.000 динара.

У члану 5. прописани су износи и рачун на који се исплаћују средства изабраном произвођачу заштитног рама и овлашћеним правним лицима за испитивање возила.

У члану 6. прописано је да се захтев за субвенционисану доделу заштитног рама у складу са овом уредбом подноси се Агенцији за безбедност саобраћаја и да се Јавни позив за подношење захтева објављује се на званичној интернет презентацији Агенције - www.abs.gov.rs. Осим тога прописан је и редослед остваривања права на додељивање субвенције као и сва потребна документација за подношење захтева.

У члану 7. прописано је да ако је захтев потпун, по редоследу остваривања права на додељивање субвенције, Агенција доноси решење којим се правном лицу, предузетнику или физичком лицу одобрава субвенционисана додела заштитног рама.

У члану 8. прописано је да Агенција формира листу уредно поднетих захтева на основу којих је издала решења.

У члану 9. прописано је да изабрани произвођач врши производњу заштитног рама у складу са техничком документацијом за производњу универзалног заштитног рама Агенције, као и рокови за производњу заштитног рама, складиштење и транспорт до места за испитивање возила које је најближе кориснику субвенције.

У члану 10. прописано је да након спроведеног јавног позива, Агенција обавештава министарство надлежно за послове саобраћаја о изабраном произвођачу заштитног рама.

У члану 11. прописано је да се власник или корисник употребљаваног трактора са уграђеним заштитним рамом ослобађа трошкова обраде документације за испитивање возила и трошкова издавања Уверења, који су прописани Уредбом о ценама услуга које врши Агенција за безбедност саобраћаја ("Службени гласник РС", број 83/21).

У члану 12. прописан је рок за подношење Захтева за субвенционисану доделу заштитног рама и сам поступак субвенционисане доделе заштитног рама.

У члану 13. прописано је да Агенција доставља Министарству обавештење које садржи списак произведених заштитних рамова са уписаним серијским бројем и списак овлашћених правних лица за испитивање возила која су спровела поступак испитивања

уграђених заштитних рамова на тракторе за текућу годину као На основу чега Министарство врши уплату средстава на рачун произвођача заштитних рамова и овлашћених правних лица за испитивање возила, за текућу годину.

У члану 14. прописано је да ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се до 31. децембра 2022. године.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Укупна расположива средства за реализацију субвенционисане набавке заштитног рама у 2022. години, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, број 110/21) на Разделу 22 – Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у висини од 125.000.000 динара.